

१५ अर्थशास्त्र विशिष्टीकरण तालिका (२०४)																			
विषय क्षेत्र	उपक्षेत्र	कार्य घण्टा	सैद्धान्तिक तथा अभ्यास																
			ज्ञान			बोध			प्रयोग			उच्च दक्षता			जम्मा प्रश्न			जम्मा सख्या	जम्मा भार
			अ. छोटो	छोटो	सामो	अ. छोटो	छोटो	सामो	अ. छोटो	छोटो	सामो	अ. छोटो	छोटो	सामो	अ. छोटो	छोटो	सामो		
१. अर्थशास्त्रको आधारभूत अवधारण र साधनको वितरण	१. अर्थशास्त्रको आधारभूत अवधारण र साधनको वितरण	८	१				१								१	१		२	६
२. सूक्ष्म अर्थशास्त्र	१. बजार तथा आमदानी रेखाहरू	३८																	
	२. लागत रेखाहरू																		
	३. मूल्य तथा उत्पादन निर्धारणको सिद्धान्त																		
	४. उत्पादनको साधनको मूल्य निर्धारण						१		१	१	१		१		१	३	१	५	२४
३. समष्टि अर्थशास्त्र	१. वैश्वीक प्रणाली र मौद्रिक नीति	२५																	
	२. सरकारी वित्त															१		४	१५
	३. अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार		१	१		१				१					२		१		
४. विकास अर्थशास्त्र	१. गरीब, असमानता, बेरोजगारी र मानव संसाधन	८	१											१		१	१	२	६
५. नेपालको अर्थव्यवस्था	१. नेपालको वैदेशिक व्यापार र वैदेशिक रोजगार	२८																	
	२. नेपालमा विकास योजना																		
	३. विगत विकासको लक्ष्यहरू र नेपाल		१			१			१	१				१	३	१	१	५	१६
६. परिमाणात्मक पद्धति	१. आधारभूत तथ्याङ्कशास्त्र	१३	१						१			१	१		३	१		४	८
		१२०	५	१		२	२		३	२	२	१	३	१	११	८	३	२२	७५

अर्थशास्त्र (Economics [Eco.304])

कक्षा (Grade): XII

समय (Time): 3 Hrs.

पूर्णाङ्क (Full Marks): 75

परीक्षार्थीले सकेसम्म आफ्नै शब्दमा मौलिक उत्तर दिनुपर्ने छ । किनारामा दिइएका अङ्कले पूर्णाङ्कलाई जनाउँछ ।
(The candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable. The figures in the margin indicate full marks.)

समूह क (Group A)

अति सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्नहरू (Very Short Answer Questions)

सबै प्रश्नहरू हल गर्नुहोस् (Attempt All Questions)

(11 x 1 = 11)

1. मिश्रित अर्थव्यवस्थाका कुनै दुईओटा विशेषता लेख्नुहोस् ।
(Write any two features of mixed economy.)
2. यदि कुनै एउटा फर्मको कुल आय रु. ४००० र कुल लागत रु. ३३०० भए कुल नाफा पत्ता लगाउनुहोस् ।
(If total revenue of a firm is Rs. 4000 and total cost is Rs. 3300 then find the total profit.)
3. सरकारी आय भनेको के हो ?
(What is government revenue?)
4. व्यापार सन्तुलन र भुक्तान सन्तुलनको कुनै दुईओटा भिन्नता लेख्नुहोस् ।
(Write any two differences between balance of trade and balance of payments.)
5. मानव विकास सूचकाङ्कका कुनै दुईओटा आधारभूत अवयव लेख्नुहोस् ।
(Write any two basic components of Human Development Index.)
6. विश्व व्यापार सङ्गठन भनेको के हो ?
(What is World Trade Organization?)
7. नेपालको अर्थतन्त्रमा विप्रेषणका कुनै दुई उत्पादनशील उपयोग लेख्नुहोस् ।
(Write any two productive uses of remittance in Nepalese economy.)
8. दिगो विकासका १७ ओटा लक्ष्यमध्ये नेपालका लागि प्रत्यक्ष रूपमा सान्दर्भिक नरहेको लक्ष्य कुन हो ?
(Which one of the 17 goals of sustainable development is not directly relevant to Nepal?)
9. तथ्याङ्कशास्त्रको परिभाषा दिनुहोस् ।
(Define statistics.)
10. ज्ञान प्राथमिक तथ्याङ्कलाई किन वढी विश्वासिलो मानिन्छ ?
१८जथ उच्चवचन मवतव प्क अर्थलक्ष्मभचभम नयचभ चभष्विदभिरु०
11. दिइएको तथ्याङ्कको मध्यक १६ भए 'X' को मान पत्ता लगाउनुहोस् ।
(Find the value of 'X' if the mean of given data is 16.)
आय रु. (Income in Rs.): 10, 12, X, 18, 26

समूह ख (Group B)

सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्नहरू (Short Answer Questions)

सबै प्रश्न हल गर्नुहोस् । (Attempt All Questions.)

(8 x 5 = 40)

12. श्रम विभाजन भनेको के हो ? यसका फाइदाको व्याख्या गर्नुहोस् । 1+4
(What is division of labour? Explain its advantages.)
अथवा (Or),
समाजवादी अर्थतन्त्र भनेको के हो ? यसका विशेषता व्याख्या गर्नुहोस् । 1+4
(What is socialist economy? Explain its features.)
13. व्याजको शास्त्रीय सिद्धान्त व्याख्या गर्नुहोस् ।
(Explain the Classical Theory of Interest.)
14. दिइएको तालिकाको आधारमा तलका प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् । 3+2
(Answer the following questions based on the given table.)

विक्री गरिएको वस्तुको एकाइ (Units of good sold)	मूल्य रु. (Price in Rs.)	कुल आय (Total revenue)	सीमान्त आय (Marginal revenue)	औसत आय (Average revenue)
1	10			
2	8			
3	6			
4	4			

- i. दिइएको तालिका पूरा गर्नुहोस् । (Complete the given table.)
 ii. पूरा गरिएको तालिकाबाट औसत र सीमान्त आय रेखा रचना गर्नुहोस् ।
 (Draw average and marginal revenue curves from the completed table.)
15. औसत र सीमान्त लागतविचको सम्बन्ध रेखाचित्रको आधारमा विश्लेषण गर्नुहोस् ।।
 (Analyze the relationship between average cost and marginal cost based on a diagram.)
16. केन्द्रीय बैंकका कुनै पाँचओटा कार्य वर्णन गर्नुहोस् ।
 (Describe any five functions of Central Bank)
17. नेपालमा बढ्दो बेरोजगारीका कारण लेखाजोखा गर्नुहोस् ।
 (Evaluate the causes of increasing unemployment in Nepal.)
18. नेपालमा योजना निर्माण प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाउन कुन कुन उपाय अपनाउन सकिन्छ ? आफ्नो राय व्यक्त गर्नुहोस् ।
 What measures do you suggest to make plan formulation effective in Nepal? Give your opinion.
19. दिइएको तथ्यांकबाट स्तरीय विचलन पत्ता लगाई नतिजाको व्याख्या गर्नुहोस् । 4+1
 (Find the standard deviation from the given data and interpret the result.)

ज्याला रु. (Wages Rs.)	श्रमिकको सङ्ख्या (No. of Labor)
15	4
22	5
26	3
32	6
35	2

अथवा (Or)

- दिइएको तथ्यांकबाट पाश्चेको मूल्य सूचकाङ्क पत्ता लगाउनुहोस् र नतिजाको व्याख्या गर्नुहोस् । 4+1
 (Find Paasche's Price Index Number from the given data and interpret the result)

वस्तुका प्रकार (Types of Goods)	वि.स. (B.S.) 2070		वि.स. (B.S.) 2077	
	प्रतिएकाइ मूल्य रु. मा (Per unit price in Rs.)	वस्तुको परिमाण कि.ग्रा (Quantity of goods in Kg.)	प्रतिएकाइ मूल्य रु. मा (Per unit price in Rs.)	वस्तुको परिमाण कि.ग्रा (Quantity of goods in Kg.)
A	8	12	15	15
B	9	22	12	19
C	12	11	18	19
D	5	20	10	25

समूह ग (Group C)

लामो उत्तरात्मक प्रश्नहरू (Long Answer Questions)

सबै प्रश्न हल गर्नुहोस् । (Attempt All Questions.)

(3 X 8 = 24)

20. पूर्ण प्रतिस्पर्धा बजारमा सीमान्त आय सीमान्त लागत विधिद्वारा अल्पकालमा फर्मको सन्तुलित मूल्य र उत्पादन कसरी निर्धारण हुन्छ ? व्याख्या गर्नुहोस् ।

(How equilibrium price and output are determined in the short-run by a firm using MR-MC approach under perfect competition? Explain.)

21. नेपालको अर्थतन्त्रका लागि सरकारी ऋण किन महत्त्वपूर्ण छ ? कारण दिनुहोस् ।

(Why government borrowing is important for Nepal's economy? Give reasons.)

22. नेपालको व्यापार घाटा कम गर्न तपाईंले के के सुझाव दिनुहुन्छ ? व्याख्या गर्नुहोस् ।

(What measures do you suggest to reduce trade deficits of Nepal? Explain.)

अथवा (Or),

“विकासोन्मुख देशका लागि वैदेशिक रोजगार सधैं फाइदाजनक हुदैन ।” पुष्टि गर्नुहोस् ।

(“Foreign employment is not always beneficial for the developing country.” Justify.)